

Monika Rusnáková

Kartografická gramotnost dětí v krizovém managementu

Geografický ústav PŘF MU

Prezentovaný výzkum se věnuje zkoumání gramotnosti v oblasti krizového managementu u dětí jako specifické skupiny populace. V současné době v důsledku klimatických změn dochází k přírodním katastrofám, které bývají často tragické, přinášejí lidské oběti a způsobují škody na majetku. V důsledku toho je potřebné zvětšit povědomí lidí o tom jak se chovat v případě ohrožení. Specifickou skupinu představují děti, které jsou nejzranitelnější, a takové situace jsou pro ně velice frustrující. Proto je třeba do edukačního procesu zapojit i tuto složku vzdělávání. Nejvhodnějším nástrojem pro orientaci v prostoru, a tedy pro rychlé rozhodování v kritické situaci, je mapa. Děti jim ale často nerozumí a neumí je číst. Proto je potřeba s nimi pracovat a porozumět jejich myšlení, dívat se jejich očima. Správné pochopení vnímání dětí umožní kartografovi vytvořit relevantní mapu právě pro ně. Tento projekt informuje o výsledcích výzkumu uskutečněného na základních školách v České republice a na Slovensku. Žáci měli v první části odpovědět na dotazník založený na otevřených otázkách umožňujících kvalitativní analýzu řešené problematiky. Druhá část byla zaměřena na vlastní tvorbu krizové mapy a mapové znaky pro případ povodně. Výsledkem výzkumu je návrh legendy krizové mapy pro použití dětmi a obecná doporučení pro další aplikační účely navazujících pedagogicko-kartografických prací.

Osobnostně sociální aspekty vzdělávání

příspěvku se autoři pokusí uchopit v pedagogické vědě ekventovaný a bohužel stále poněkud nejednoznačně napaný pojem osobnostně sociálního rozvoje. / pedagogické realitě se v tomto ohledu totiž setkáváme s relativně silným terminologickým chaosem, v rámci něhož dochází v naprosto rozdílných souvislostech k souběžnému užívání pojmů, jako je osobní či osobnostní rozvoj, vývoj, růst apod., až po rozvoj osobnostně-sociální či morální. V textu budou proto nastíněny vybrané souvislosti v používání těchto pojmů tak, jak se s nimi lze setkávat v teoretických pramenech i bezprostřední pedagogické realitě. Tato pojetí budou představena v šesti oddělených kategoriích zaměřených především na faktickou uchopitelnost jednotlivých konceptů a jejich využitelnost v aplikační a empirické rovině – tzn. jasnost a jednoznačnost vymezení cílů, metod, prostředků, indikátorů výstupů, apod.).

Příspěvek pojednává o fenoménu reflexe a jejím významu v procesu učení a osobnostně sociálním rozvoji člověka, přičemž reflexe je zde pojímána jako vědomá aktivita založená na vztahování se k sobě samému, respektive ke své vnitřní či vnější zkušenosti. Analyzujeme v něm několik různorodých vzdělávacích konceptů (reflektivní učení, reflektivní vyučování, reflektivní praxe, reflektivní cykly apod.) a poukazujeme na jejich společný základ a využití v bezprostřední pedagogické realitě. Ještě předtím je však vymezen vztah zkušenostního a reflektivního učení, coby dvou vzájemně provázaných konceptů, které od sebe nelze oddělovat. V centru našeho zájmu se přitom ocitne především reflektivní složka, která zajišťuje porozumění významu zkušenosti, díky němuž se vytváří sémantický obsah, který reprezentuje výsledek učení. V příspěvku bude rovněž podána přehledová informace o současném stavu problematiky reflektivního učení u nás i ve světě, shrnuty a kategorizovány existující úrovně reflektivního uvažování a vymezen jejich prostor v edukačním procesu a úsilí o osobnostně sociální rozvoj učících se. Teoretické vymezení problematiky bude na závěr obohaceno o data shromážděná v průběhu vlastní praxe autorů příspěvku.

Jan Kolář,
Jan Nehyba,
Bohumíra Lazarová

Osobnostně sociální rozvoj – o významu pojmu optikou pedagogického diskursu

Ústav pedagogických věd
FF MU

Jan Nehyba,
Jan Kolář,
Martin Hak

Reflexe a její význam v procesu učení a osobnostně sociálním rozvoji

Ústav pedagogických věd
FF MU